

REDACȚIA

Arad, Doak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Ungaria:
pe un an . . . . . 20 cor
pe 6 luni 10
pe 3 luni 5
pe o lună 2
N-ri de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune

Atât abonamentele, cât și insertiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru orag și comitat 502

Serisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Listele electorale pentru alegerile dietale. Ministrul de interne a dat strict ordin tuturor comisiilor centrale comitatense ca cel mult până în 15 Aprilie st. n. acestea să ice dispozițiile necesare pentru rectificarea listelor electorale din 1903, respective pentru ompunerea listelor electorale valabile pe anul 1904 Atragem deci atențiunea alegătorilor români îndeosebi a frunțașilor să se îngrijească de introducerea în liste a alegătorilor, ca n menii să nu fie în chipul acesta lipsit de dreptul său constituțional.

Selecțiune intelectuală...

Cea mai nouă ordinațiune a ministrului *Wlassics* impune școalelor medii să fie cât de severe la promovarea elevilor din cursul inferior la cel superior.

Scopul urmărit prin această ordinațiune este, în întâiul rînd, ca pe elevii slabi să-i îndepărteze dela absolvirea liceului, ca astfel la școalele superioare, la academii și universități, să ajungă elemente mai bune decât cele ce compun marea masă studențească astăzi.

Afluența la universități s-ar micșora prin aplicarea acestei măsuri restrictive, și ca urmare, oamenii pregătiți pentru carierele intelectuale ar fi puțini, — și mai buni.

S'ar preveni totodată primejdia proletariatului intelectual, ba ce e mai mult, — și aceasta este ceea ce urmărește prin ordinațiunea sa ministrul culturii în a doua linie: elementele care sunt oprite dela cursul superior liceal, vor fi nevoite să meargă la carierele practice, lucrative, la industrie, comerț etc. cari cariere sunt neglijate în țara noastră, din partea tuturor neamurilor, excepționând pe jidovi.

În principiu, recunoaștem, că dispozițiunea ministrului *Wlassics* este salutară; dar să vedem în practică, întru cât s'ar putea executa, la noi, sincer și serios această dispozițiune practică.

Să începem prin a face o distincțiune.

Cari sunt elevii slabi: Cei puțin dotați, ori cei cari nu învață?

Nu trebuie să fi pedagog, pentru a da răspunsul la această întrebare.

Dar, deoarece-ce profesorii clasifică pe elevi după-cum învață, ear nu după cât sunt de talentați, urmează dela sine, că între doi elevi, dintre cari unul e sirguința întrupată, dar talent de loc și unul care numai pe apucate prinde câte ceva pentru a face față când e ascultat la lecție, cel fără talent va fi promovat, ear cel talentat va fi îndepărtat dela studiul liceal. Și aceasta cu atât mai mult, căci justetea cere răsplătirea muncii.

Dar atunci cum rămânem cu selecțiunea pentru carierele intelectuale?

Mai adaugem la aceasta, că nu odată profesorii se înșală în aprecierile lor, fie acelea ori cât de desinteresate.

Se înșală, căci profesorul nu este în școală neprobabil și în viața publică. În gimnasiu, — câte studii și chiar clase, atâția profesori! Și am avut casuri, chiar în Arad, bunăoară de un catichet român a dat suficient din religiune unui excelent elev, eminent din toate studiile.

Bine, că se țin conferențe profesoriale, în cari se discută și se lămuresc unii pe alții profesorii asupra elevilor. Dar nu odată s'a întâmplat că elevi cari au fost codași în cursul inferior au ajuns frunțași în cursurile superioare. Nu odată s'a întâmplat ca, pur eminenți din liceu să dispară în viața publică, ear elevi nebăgați în

seamă ajungă eselenți la universitate și apacități în viața publică.

Șoii de dragul oaiet găsite, trebuie săiți turma!

Asta este un inconvenient: când profesorul nu apreciază, nu cunoaște pe elev.

Alinconvenient este, când *prea* îl cunoaște!

Vacrede oare, cineva, că prin ordinațiunea ministrului *Wlassics* se taie calea protecționismului?

Băutul cutărui domn mare, doară nu se poate face „șușter“!

Dar e vorba de selecțiune artificială, atunci *hic Rhodos!*

Nu puneți zăgaz culturii clasice și umaitare, ci imposturei. Lăsați liberă și firească concurența. — dar alegeți la muncă oamenii de valoare reală. Dați puțința luminei tuturor, dar pretindeți lumină din lumină...

Mai are și o față chestia pe care o discutăm aci; o față umbroasă, încrustată cu momente „pedagogice“ cari stau în calea selecțiunii naturale a elementelor bune din școalele medii din țara noastră.

Într'un program al liceului din Arad, de acum 20 de ani, — când șovinismul abea esise încă din școlare arată, că dintre 43 elevi, 40 erau maghiari și 3 valahi. Deși în clasă erau 8 români 5 sërbi, 1 bulgar, șvabi câți încăpeau într'o luntriță, de veneau peste Murș la școală în fiecare dimineață.

De unde provine această necorectitate statistică și cum se explică?

Eată explicarea „pedagogică“:

Profesorul de clasă era foarte temut de elevi; și era mai ales temut de nemaghiari. Pentru ce?... Destul că pentru a-și câștiga poate favorul „patrioticului“ profesor, cei mai mulți elevi nemaghiari s'au ascuns sub „sentimentul maghiar“ deși îi știa pro-

fesorul că învață religia românește, sërbește, etc. Și așa au fost trecuți în statistică de maghiari.

Nu seamănă acest cas cu oarecare spaimă sau nu aduce o așa ceva ce se numește terorism și nu pare oare și aci lepădarea de tine însuși un fel de căutare de titlu de promoțiune sau cel puțin de câștigarea indulgenței?

Și mai era în clasa din vorbă un jidov, care cânta în cor la biserica catolică...

Să punem acum alături cele acienarate, cu inconvenientul: când profesorul prea cunoaște pe elev și cu al treilea: când nu-l apreciază, — și să ne întrebăm:

Făcând experimente cu astfel de aparate, cari elevi vor fi declarați de slabi, pentru a fi opriți dela cursul superior liceal și cari vor fi declarați de vrednici pentru promoțiune?

Ordinațiunea ministrului *Wlassics* nu ne dă soluțiunea.

Problemele sociale și îndeosebi problema educațiunii nu se rezolvă cu ordinațiuni la administrație, ci se rezolvă prin educarea educatorilor și a societății într'un mod sistematic și continuu în direcție ideală.

Nu limită procentuară să se pună promoțiunii școlare, ci limită să se pună libertății preocupate și fanatice provenite din ori-ce alte motive decât pedagogice și de educație, — de cari liceele dela noi nu sunt libere. Atunci lăsați drumul deschis selecțiunii intelectuale naturale, care nu are trebuință să fie pusă sub epitropia unor anumite tendințe, cum este și cea șovinistă...

Pentru punere în lucrare a unei astfel de reforme, ar merita să se pună o viciață de ministru de instrucțiune.

George Baritiu și amicii săi.

— Corespondență. —

(Urmare).

Zlatna, 13 Oct. 1839.

Domnule!

... Una mai am să te rog: ține-te de stilul nostru, nu te aluneca după fantasia Muntenilor. Lasă la naiba *subiect, obiect și proiect*: nu-i într'insele nici o analogie *J* sau mai bine *i* latinesc numai înainte de *o* și *u* să mută în *j*; înainte de *e* nu suferă schimbări. Vezi cuvintul *ajun* dela *ajuno*. Mai cine au vrut să strice silaba dintăiu unde *j* stă înainte de *e*, încât să zică *fejun* ș. a. Ți-ai putea scrie disertații întregi despre negliobiile filologilor munteni. Zi dar proiect, subiect.

Vezi cu câtă bărbăție și logică le-au astupat gura D. Săulescu? Eu am mai mult de 20 coale de însemnări filogicești și nu am atâta vreme ca să le pot isprăvi pentru tipariu. Cum mai stă cu disertația d. Maiorescu?)...

Dr. Popp.

Popp-Vicău, 24 Octomvrie (5 Novemvrie) 1839.

Domnule Redactor!)

Inceputul nostru a fi din Romanii cei vestiți mult laudatul Maior ne-au arătat și după el și alții cu dovezi nemi învinse, însă fiind-că mulți,

1) G. Săulescu, profesor în Iași, a purtat o campanie lungă în *Albina românească* alui G. Asa-hi. Era o amăgire că Săulescu ar fi „astupat gura“ cuiva. A tăcut el întâiu, învins sau rezignat.

2) Autorul acestei scrisori, Moise Soranul Noacul (născut la 1806) avea, după Arune Pumnul *Lepturariu românesc*, 1865,

vrînd a ne întuneca pre noi, aruncă nepătrunse umbre asupra sufletului Românilor; de lipsa dară ear ca și despre începutul Românilor să seriem oare-ce; eu încât m'au lăsat stările împrejur, am cules din autorii Livie, Eutropie, Floru, Svetonie și Minutol o Istoriuță despre începutul Românilor, care în trei părți este împărțită, dintre care cea dintăiu cuprinde spargerea Troii, dela al cincelea împărat Laomedon până la eșirea lui Enea din Troia; partea a doua începutul Romei, dela eșirea lui Enea din Troia până la începutul domniei lui Romul; a treia dela Domnirea lui Romul spune creșterea puterii Romanilor sub cei șapte Regi, până la cel depre urmă Luciu Tarciniu Superbu.

Cătră aceasta în formă de adăugare este asemnarea limbii românești cu italiana, seau 1200 cuvinte asemenea aflate...

Moise Szor Noak

gr. e. par. și not dist

București, 21 febr. 1839.

Domnule și amici Baritiu

... Cu litere latinesști să nu după cum ai și arătat în Foaia d'nu, perdeți toți prenumărații și nu mai mulți. Încă n'a venit v

(Va urma).

IV, 2, p. 37), un străbun care a adus la Sarmizegetusa și adică din finutul (Moise) își avea și conumele. Într-Pumnul lipsește cea amintită în scris compare cu ea Istoria Românilor (8

colonie din Italia Soranna, de unde vrie însemnate de tră Baritiu Să se A. Ir. Laurian, care

Nu mai pune!

Am căzut; o, nu mai pune
Nici o peatră la castel,
Căci se clătina zidirea
Și te va 'ngr pa — sub el

Cin'te a pus să dai lumină
Și viață la păcat? ...
Să pui bulgăru de tină
Lângă aurul curat.

E blestem la noi, din fire,
Altuț din om în om:
Să se mistuie 'n neștire
Fără roadă...

... ce e curat
Și ce tu cu atâta muncă
In pustiu ai semănat.

Am căzut; o, nu mai pune
Nici o peatră la castel,
Căci se clătina zidirea
Și te va 'ngropa — sub el

Niculae Lespede.

Incepe istoria românească tocmai dela — Romulus și ține până la Alesandru Ghica și Michail Sturza (1834): Exagerări latiniste, pe care astăzi nu te poți privi fără un zimbet amestecat eu multă bunățate. Voi crede-ați în scrisul vostru.)
3) Nic. Alășescu, transilvănean, era pe atunci profesor influent la seminarul central al mitropoliei din București. Vezi *Gazeta de Transilvania*, 1841, p. 123—124.

Obstrucția. Se anunță din Oradina mare: La banchetul din 15 Martie ce s'a ținut aici, Barabás Béla a declarat, că dacă obstrucția va desarma fără împlinirea pretenșiunilor naționale — își depune mandatul și exemplul lui îl vor urma 40 de deputați kossuthiști.

Asta i vorba. Dorim acum și noi să nu desarmem obstrucția, dacă alte rezultate n'ar aduce, rezultatul ce ni-l pune în vedere Barabás, încă ne îndestulește.

DIMITRIE A. STURDZA.

II.

Activitatea politică.

(După date dela Academia Română).

(Urmare).

Ca ministru al A. S. S. Principelui susține instituirea Senatului, veto necondiționat și absolut al Prințului și denumirea de „România” pentru Principatele-Unite și ia parte la votarea Constituției de către Constituantă, la depunerea jurământului Domnitorului pe Constituție și la votarea legii electorale.

La 15 Iunie 1866 Domnitorul chemând la președinția consiliului pe Ioan Ghica, ca prezentând mai multe garanții pentru a trata cu Turcia chestia recunoașterii Sale, dl Dim. Sturdza intră în cel de al doilea minister, la lucrările publice și ad-interim la instrucțiunea publică, până la numirea lui I. Strat ca titular.

La 30 August, același an, pleacă la Constantinopol, împreună cu prințul G. Știrbel, pentru a continua negocierile recunoașterii. După 4 luni de tratative această chestie se rezolvă definitiv și „D. Sturdza raportează Principelui despre negocierile de încheiere, care au întâmpinat greutăți până în ziua din urmă, astfel că numai printr'o negociere reciprocă a devenit în sfârșit po-

Când Domnitorul se duce la Constantinopol pentru recunoașterea Sa, dl Dim. Sturdza îl întimpină la Varna și-l însoțește în toate vizitele oficiale în capitala Turciei, până la reînțoacerea în țară, la 18 Octombrie 1866.

La 15 Noembrie ia parte la deschiderea primei legislaturi constituționale.

La 21 Februarie 1867 Camera dând un vot de neîncredere în guvern, dl Dim. Sturdza demisionează cu întreg ministerul.

Curând după ieșirea din guvern dl Dim. Sturdza pleacă la Paris, unde se găsește

*) Se admisesse forma epistolară pentru recunoașterea Principelui, în locul unui tratat pe para-grafe (vezi Memoriile Regelui Carol I).

incă la 1 Noembrie 1868, când Prințul cretează dizolvarea Camerei. Adresă atunci un memoriu din străinătate Prințului asupra primejdiei dizolvării și noralegeri, pronunțându-se categoric în coa alianței cu cuziștii, ca o alianță a morii cu imoralitatea.

Reintors în țară, dl Dim. A. Sturdza e numit, la 1 Decembrie 1868, agent-diplomatic al țării la Constantinopol, denitate pe care o păstrează până la 18 Decembrie 1870.

La 18 Decembrie 1870, în urmări misiunii cabinetului presidat de Manolache Costache, dl Dim. Sturdza, care urse negocierii de ordin economic la Berlin, Vna și Pesta, ia portofoliul finanelor, în guvernul presidat de Ioan Ghica.

În această calitate face în Cam., la 23 Februarie 1871, o expunere fidelă și amănunțită asupra situației financiare a țării și depune și un proiect pentru contractarea unui împrumut de 75 milioane. N'are însă timpul să realizeze acest împrumut, căci demisionează cu întreg ministerul la 11 Martie 1871.

Rămăs în opoziție, dl Dim. Sturdza se retrage deocam dată la țară, iar mai târziu e unul din fruntașii coaliției, în care calitate e ales vice-președinte al Senatului.

Timpul dintre Martie 1871 și Iulie 1876, când intră din nou în guvern, dl Dim. Sturdza îl întrebuințează în activitate rodnică în serviciul chestiunilor de ordin economic, care frământau societatea română întreagă. Dl Dim. Sturdza e între cel 29 semnatori ai apelului pentru convocarea proprietarilor în scop ca instituția Creditului Funciar să fie încredințată însă-și proprietarilor. E dintre sub-scriitorii celor 20.298.595 lei pentru constituirea Creditului Funciar Rural și face parte din primul consiliu de administrație al societății de Credit Funciar, ca sub-director în 1873.

Senat, al proiectului pentru alocarea regiilor Casei de depuneri.

În același timp dă la lumină mai multe scrieri de valoare și e în legătură cu mai toți scriitorii timpului din străinătate.

La 15 Septembrie 1871 e ales, în unanimitate, membru al Academiei române, în secțiunea istorică și arheologică, iar la 6 Aprilie 1874 e numit în comisiunea de șapte pentru restaurarea monumentelor istorice.

La 24 Iulie 1876, în urma Cabinetului de tranziție presidat de Manolache Costache Epurean formându-se, sub președinția lui Ioan Brătianu, cel de al 3-lea minister al Domnitorului, dl Dim. Sturdza ia din nou ministerul lucrărilor publice, sus-

ținând și în același timp urgența construirii liniei ferate pe valea Prahovei.

Dl Dim. Sturdza demisionează la 4 Ianuarie 1871, pentru a intra din nou în minister la departamentul finanțelor, la 27 Ianuarie, într'o situațiune financiară din cele mai sdruncinate în locul lui Ioan Brătianu, care trece la interne.

Nu trece însă o lună și, din cauza neînțelegerilor din minister, dl Dim. Sturdza demisionează din nou, la 20 Februarie 1877.

În Martie 1878, în urma încheierii tratatului dela San Stephano, dl Dim. Sturdza e trimis în misiune diplomatică în Europa, împreună cu Ioan Ghica. La 35 Noembrie, același an, când se formează al 14-lea minister al Domnitorului, tot sub președinția lui Ioan Brătianu, dl Dim. Sturdza ia din nou portofoliul finanțelor și prezintă, la 27 Ianuarie 1879, primul budget al Dobrogei pe 1879, cu 3.350.000 lei la venituri și 3.115.512 la cheltuieli, prezentând în același timp Corpurilor legiuitoare și făcând să se voteze legea pentru baterea monedelor de argint de 5 lei. Tot ca ministru de finanțe dl Dim. Sturdza negociază și semnează convențiunea pentru răscumpărarea căilor ferate.

(Va urma).

Din Dietă.

— Ședința din 17 Martie —

Desbaterea proiectelor militare a avut astăzi doi oratori.

Întâiu a vorbit kossuthistul Sturmann György cu o voce slabă, abia auzită, plietisind peste o oră ședința.

A sursescitat însă interesarea Camerei poporalul Kaas Ivor care a vorbit cu mult temperament și la sfârșit a dat două proiecte de conclud. Opoziția l-a aplaudat frenetic.

La sfârșitul ședinței s'a stârnit și puțin vifor.

Kubik a rugat Camera, ca mână băncile din dreapta a fost energie somat:

Azi vorbește, nu măne!

Lengyel Zoltán a cerut apoi cuventul la regulament, voind să documenteze, că Kubik nu e obligat să vorbească azi.

Contele Apponyi Albert l-a rectificat însă, spunându-i că dispozițiile regulamentului nu pot fi astfel interpretate.

Intr'astea Biro Lajos a intrerupt:

— Asta e comedie.

N'a trebuit mai mult. Kubik Béla cât l-a ținut gura a apostrofat pe liberali:

Vezi, cântă-i versuri de năltare!
Și pune 'n sinu-i foc, putere,
De vrei să fie-a ta cântare
Pe buza ei... fagur de miere!

Preot Ales. Muntean a lui Vasilie.

INIMĂ.

„Trece dorul peste inimi
și le culcă în mormânt”.

Emilgar.

E cam greu, ce simți în viață, s'o crotești în scurte rânduri; să aduși în grabnică clipe chiar nemărginirea în gânduri, căci se închide-adesea iute inima în cuib de scânduri... Dar rămân, când totul trece, ale ei sfinte bătăi, ce s'au scurs pe o cale tristă, dela dinsa, prin condei.

Oare inimilor care răsări-vor dia ce-am fost le-o fi dat să mai deschidă la ce am zis vr'un adăpost; s'au s'o stinge amintirea și s'o frânge firu în două, ce merit era să ducă gânduri vechi în inimi nouă?

Oare nu proza amară, vana luptă de măriri, va întoarce ear progresul spre întâile porniri? căci vedem sfânta iubire, singura simțire care desprindea mândru bi-

Aceea e comedie, ce d-voastră faceți. Înțelegeți?

Tăcere mormentală a urmat acestor cuvinte. Se aștepta izbucnirea scandalelor, contele Apponyi însă a închis în grabă ședința.

Alchimia ideii de stat.

Báffy nu mai înceată cu receptele pentru mântuirea ideii de stat. După ce a scris o mulțime de articoli în „Magyar Közlöny” despre chestia naționalităților, acum vine și propune tot aiei alchimia „statului maghiar” se înțelege adică unitatea de limbă.

Pentru ca să apară studiul lui Báffy, baronul de Lipótváros, începe cu lumea din vehime, căod maghiarismul se producea Dumnezeu știe prin ce mianua tot din elemente heterogene, a căror limbă după contopire lumea a botezat-o maghiară. Continuă apoi cu constatarea unor axiome nu de dînsul sfiate și ajunge la rezultatul, că nația maghiară — un mixtum compositum recunoscut prin însuși Báffy — s'a susținut în decursul veacurilor prin superioritatea sa.

Frumos și laude și osane să-ți cânte ție ceata ovreilor și a patrioților flămâzi.

Dar să vedem în ce consistă alchimia ideii de stat a lui Báffy? E de părerea marele cunoscător a lui Plato și geograf fără seamăn, că procesul de unificare a marelui neam maghiar din viitor este de a numi funcționari cât de mulți din sinul naționalităților și a-i împărăția prin țara întreagă, ca astfel ne mai venind în contact cu al lor să se maghiarizeze cu totul.

Nici vorbă planul e genial și mai are și meritul de a nu fi alui Báffy. Pe vecie adormitul Tisza Kálmán a inventat panacea aceasta după ce mai nainte a scos de pe toate terenurile pe naționalități.

Când a văzat că slăvita nație maghiară nu dă contingent destul pentru a provedea întreg statul cu funcționari abili a introdus ear elementul străin dar așa, că l-a împărățiat prin țara întreagă pe acolo, pe unde erau cu totul între străini. Lucru de sine înțeles era, că românii și celelalte naționalități ajungeau și astfel numai la posturi cât se poate de modeste — căci cele nalte și mai grase se păstrau pentru unii și fără cântări ai nației maghiare, unde lucrul e mai puțin, iei coala o face chiar și subscrierea.

Acum vine Báffy și propune de nou cea-ce de mult se pertratează pe acest teren.

Dar preamărit fie Báffy sau Tisza, tot una, însă are acest rețet două cusururi. E unul, că ce vor zice ovreii și maghiarii, când de dragul maghiarizării vor fi denumiți tot sinul naționalităților, ear ei, chemați mântuitori ai ideii vor rămânea cu buzeli umflaste? Nu știe Báffy, că legea comunală a schimbat o Tisza cu scopul de a putea fi eschiat sinul naționalităților dela posturi.

Celalalt cusur e, că sinul poporului naționalităților nu pot fi împărățiați și nu po. fi așa de ușor permutați în alte părți ca. a bună oară Kopenhaga dela Báffy. Aici, nu ajută nici chiar colonisările lui Bek iei,

pedul de-a lui mică-aseamănare, cum se stinge-nceat din inimi și în loc se hultnesc simțiri josnice, greoaie care totul mistuesc

Dați o inimă nestinsă ce mai zace-n vre-un piept, și din greaua-l agonie cu grăbire s'o deștept; s'o desleg din mărginirea care vieața-i cercuește și s'o întreb în raza voei dacă dinsa mai trăiește?

Nu știm de-om afla răgazuri în simțirea rău tăcută. Nu resar florii de grădină în câmpia neplivită; dar se scutur florii și mugurii, rădăcina chiar se sapă dela plântă cea mai mândră, când nemica n'o adapă.

Ce am fost, ne-spune rindul de pe file înegrite; ce vom fi ne o spuue gândul prin simțirile jertfite!

E cam greu, ce simți în viață, s'o crotești în scurte rânduri; să aduși în grabnică clipe chiar nemărginirea în gânduri, căci se închide adesea iute inima în cuib de scânduri... Dar rămân când totul trece, ale ei sfinte bătăi, ce s'au scurs pe-o cale tristă, dela dinsa, prin condei.

(„Din Carmen Sylva”).

(Archiva).

Riria.

SCRISOARE.

Unui trubadur.

Tu stai să te îneci în „valuri”,
Și n'ai nădejde de scăpare?...
Pe-a tinereții mândre maluri
Să nu resune-a ta cântare?...

Că lumea-l rea și păcătoasă,
Și ducul ei nu vrea să-l schimbe
E vina ta?... ori vrea-o frumoasă,
Ce 'n „valuri” nu vrea să se plimbe?

Eu te știu
Și mult me...
Te dai — păcatul să te...
Și pleci din lupta înfocată...

Cuvântul lui Christos și glasul
Tu zici, că nu l-am înțeleg,
Pe când Românul la tot pasu-l
Își face cruce-n sfânta-l lege!

Și Doamne adânc ce le pricepe
Poruncile! Da-l blând, o oaie,
Pe care lupii cel din stepe
În vecl de vecl n'o să despoaie.

Ear sbirit marț și micș, pigmeii?
Ei nu-l cunosc cărarea vieții!...
Acestia, vezi, sunt fariseii,
Sunt păcătoșii și ineptii;

Căci au același sânge 'n vine
Dar cred că'n brazda strămoșească,
Să calce nu li-se cuvine
Decât cu mura ciocoiască...

Acestia, da, cu tot adinsul
Sunt vrednici să-l îngropi în „valuri”;
Dar neamului?... e altul scrisul:
S'ajungă glorioși la maluri!..

Tu, frate, cântă frumos; ca tine
De-aș ști să cânt acestel nrîi:
Luare-aș harfe eoline
Să 'nșir la horă pe toți frații.

Să cânte și să joace hora
Că dulce, românească,
Că dulce, românească,
Că dulce, românească...

S'apoi cu sfânta cruce 'n
Preoții la 'acbinat s'o chen?
S'aud durerea cea păgână
De ruga iei, murind cum ge

S-o să mi-o vezi cu plugul
Făcând trei cruci, cu: Doamr
Și Dumnezeu va face vară
În inima-l de vremi bătută!

Și n'o muri!.. nu vrea să n
O nație ca asta, frate!...
Când are 'n două lumi com
De nemurire și dreptate!

despre care s'a constatat, că nu pot trăi nici ca oameni, nici ca unguri între naționalități.

Alchimia n'a mântuit state — nici D-tale n'o să-și facă mărire marele idol al Lit'ótvároşului.

Voi să te afirmi, și nu poți — ear în noi nu prinde otrava D-tali, fala trecutului.

Din străinătate.

Chestiunea macedoneană în Parlamentul englez. Ministrul de externe englez, dl Lansdowne, fiind interpellat în Cameră să dea explicații asupra Cărții albastre despre Macedonia, a zis că Anglia a avut dreptul și datoria, ca față de ultimele evenimente din Macedonia, să nu mai păstreze nepăsarea și indiferența. Nu trebuie uitat însă, că un incendiu în Balcani, ar produce dificultăți între naționale, cu caracter foarte grav. Observăm cu plăcere, a zis ministrul, că ultimele simptome ne arată, că Bulgaria și-a lămurit situația față de pericol și a luat măsurile ca să înăbușe agitațiunea comitetelor. Guvernul englez este de părere, să aprobe intervenirea Austriei și Rusiei, din cauza vecinătății lor cu Turcia și Bulgaria, putând exercita cu folos influența asupra situației de lucruri din Balcani.

Noi n'am făcut nici o obiecțiune contra proiectului, politica noastră este să primim în principiu proiectul austro rus, însă ne păstrăm rezerva să-i aducem modificarea, în cas, când necesitatea s'ar ivi în fapt.

Lordul Spencer a zis că guvernul ar fi trebuit până acum să arate mai multă energie. El speră că în viitor guvernul va proceda în această chestiune cu foarte mare hotărâre.

Manifestul Țarului. În prezent cel mai însemnat eveniment politic din Europa, este manifestul Țarului, pentru acordarea de reforme poporului rus.

Acste reforme nu au fost concepute în diferite moduri de ziarele străine. Toate sunt unanime în a recunoaște că manifestul Țarului are un fond umanitar, religios, ear peste tot un caracter internațional.

În adevăr, îmbunătățirea stărei țărânului, libertatea cultului religios și controlul administrațiilor districtoriale sunt dispozițiuni ce pot fi aplicate ori-unde și în ori-ce țară.

Ele sunt departe însă, de a potoli mișcarea subversivă a lucrătorilor din provinciile din Sudul Rusiei, de a înăbuși mișcarea națională a Polonilor și de a pune capăt nemulțumirilor poporului finlandez.

Numai acordarea unei Constituții ar putea aduce liniștea și fericirea în imperiul rusesc.

Dela manifestul Țarului însă și până la Constituție este o distanță cât dela Petersburg până la Londra.

Banca de asigurare „Transilvania”.

Cetim în nr. 11 din 14 l. c. al „Revistei economice” din Sibiu: „Banca de asigurare „Transilvania”. În timpul din urmă banca generală de asigurare mutuală „Transilvania” din Sibiu formează în o revistă săptămânală din capitală obiectul unor atacuri violente, atribuidu-i-se în mod tendențios, că exploatează, despoași și înșală clientela, care cade în mrejele ei.

Tonul, în care sunt ținute aceste acuzațiuni la adresa numitei bănci, arată, că întreaga companie este pornită de unii agenți ori acvistori demiați din serviciul băncii tocmai pentru iregularitățile, comise în numele băncii și că este alimentată de unele bănci de asigurare, cărora „Transilvania” prin agenturile și filialele, înființate în timpul din urmă în orașele mai de frunte din Ungaria, le face concurență.

Conducătorii institutului, atâcat în mod atât de incuificabil, vor și fără îndoială să-și ia satisfacțiune pentru calum-

nile debitate; noi constatăm numai, că pentru-ca agitațiunile să prindă mai bine la publicul maghiar neorientat, cei-ce poartă campania, numesc „Transilvania” consecuent „oláh biztosító társulat etc.”.

Se vede cât de departe, nu numai manevra institutelor concurente, de a recâștiga publicul maghiar, ce deja începuse a trece cu afacerile sale de asigurare la „Transilvania” în părțile Ungariei superioare, dincolo de Tisa, unde „Transilvania” și-a dezvoltat afacerile cu culață exemplară; ei cu minciuni, luate din vânt, ca bună oară: că episcopatele românești au abstat d-la contractele încheiate, și că le-ar fi abzis acestea față de „Transilvania” țințese la demoralizarea poporului român, printre care acvistorii lor roiesc cu articoli invectivi prin buzurare luptându-se cu desperare pentru câștigarea de afaceri. Publicul serios va ști însă să le arăte drumul către Canaanul minciunilor acestor calumniatori și va păstra și mai departe încrederea sa față de „Transilvania”.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 18 Martie n. 1903.

Disolvarea parlamentului. Se știe că îndemnitătea guvernului expiră cu 31 Martie. Va trebui să ceară deci nouă îndemnităte și să o și capete ca să nu între în ex-lex.

La o parte dintre kossuthiști — după cum transpiră din ziarele lor — se manifestă dorința de a obstrua și îndemnitătea.

În acest cas, dacă deci s'ar obstrua și îndemnitătea, Széll a declarat partizanilor săi că va dizolva parlamentul.

Nu este însă nici o teamă de asta, Kossuth Ferencz bate deja ca totdeauna — în retragere.

În acest caz, dacă deci s'ar obstrua și îndemnitătea, Széll a declarat partizanilor săi că va dizolva parlamentul.

Nu este însă nici o teamă de asta, Kossuth Ferencz bate deja ca totdeauna — în retragere.

În acest caz, dacă deci s'ar obstrua și îndemnitătea, Széll a declarat partizanilor săi că va dizolva parlamentul.

În „Aikotmány” de ieri catichetul Diamandi vine și debitează cu propria-i iscălitură astfel de infamii în contra părintelui Mangra, încât chiar redacția să vede silită să-și suprimă într'un loc o frază, pentru necuviința ei.

Ne pare bine că Măglașul Bihorului a depus marea.

Dacă un moment ar mai fi stat cineva la îndoială, acum s'a putut pe deplin convinge de perversitatea sufletească a acestui succes adept al școalei Măglaș.

Noua sa infamie este numai o dovadă mai mult de dreptatea autorității sale bisericesti care l-a dat afară din slujbă și care credem va îngriji să strpească și nici să nu mai permită intrarea astorfel de elemente păcătoase în biserică.

Kossuth Franczi — contra lui Barabás. Obstrucția opoziției față de proiectele militare pare a nu fi fost decât o manoperă politică, și nu o luptă inspirată de interesele țării. Se tem chiar și aderenții lui Kossuth, că partidul va înceta din nou cu obstrucția, pactând cu Széll, cum mai pactase odată. Aceasta apare cel puțin din întâmplare dela Oradea-Mare.

Deputatul Orăzii, Barabás Bela, a declarat anume, că el d'odată cu capul nu va slăbi din obstrucție, iar dacă partidul va depune armele, el va abzice de mandat, și exemplul lui îl vor urma alții 40 de deputați. Până acum nu s'a vorbit încă de depunerea armelor, dar declarația lui Barabás lasă a se întrevădea, că oamenii partidului se tem de asta, și tocmai de aceea prin declarații de

natu asta vor să prevină o eventuală actare.

rește, Kossuth Franczi, fiul tălului, n'a putut să tacă, și într'un interview a declarat, că Barabás putut să vorbească în numele său opriu, dar nu în al partidului. De v depune Barabás mandatul, va fi sinurul care va face-o, căci nu se va m găsi un al doilea, care să abzice de un mandat atât de greu câștigat.

Ata-i dară! Domnii mandatele și le em! Prin obstrucție vor să-și câștig popularitate, ear prin depunerea anelor — grația lui Széll.

Hal de așa luptători pentru „binele țrii”.

Dia Curtea din Saxonia. Ziarul „Zit” comunică o veste din Berlin, că moșnitorul saxon va abzice încă înainte demanverele mari de comanda corpului B de armată. Abzicerea se face la dorința împăratului. Se va pretexta alt motiv, ar motivul adevărat este afacerea familiară a moșnitorului.

Serata bohemă III. Sâmbătă la 15/28 Martie va avea loc în „Casa Națională” un mare „matineu literar” cu programă foarte interesantă. Pentru această serată și-au promis concursul mai mulți bărbați cu treout literar. Inceputul fix la 6 ore seara.

— Invitări speciale nu se fac. —

Un cas special de tuberculosă uretrală. Sub acest titlu aflăm un tratat din peana D-lui Dr. A. Crăciunescu medic în băile Herculanee, în Nrul dela 15 Martie a revistei medicale din Budapesta „Pester medizinisch-chirurgische Presse”. Tot de aci aflăm că tratatul acesta a fost publicat și în revistele de specialitate: „Presse médicale” și „Orvosi Hírlap” reproducându-l în celea toate din „Wiener med. Presse” pentru care de sigur, l-a fost scris autorul.

Turneul acesta onorific ce l-a făcut tatal în aceste reviste ne îndeamnă a strigă: luare aminte la aceste loc asupra acestei lucrări aprepiață în chipul acesta în cercurile științifice medicale, neputându-o noi reprăduce între subiectul pur științific, ce trattează.

Ordnațiune ministerială despre asemnele postale. În sensul regulemenților de poștă, în rubrica banilor la asemnele locu rōmas gol după inducerea sumei, ebuie umplut cu trăsături de condei. Citoate aceste atât oficiile cari primesc și acelea care plătesc banii de regulă și în cont de acest ordin și așa stătu multe-ori a suferit pagube. Ministrul comerțului a dat acum o severă îndrumă oficiilor postale ca pe viitor să obse strict aceasta ordinațiune și îndemnităte carel primesc asemnele sunt îndrumă a respinge astfel de asemnate pe carimătătorul banilor nu a tras peste locu gol după inducerea sumei.

Darano. Cine cititor și vor aștepta răspuns. Cine e Dr. Darano? ne-am întrebat și noi, când citim în „Magyar Szó” dela 17 Martie știrea că în Ciuj pornește o nouă „fundă” și redacția căreia a lucrat mâna neagră Dr-ului Darano.

Universitatea din București sunt înscriși în acestă 4055 studenți. Afară de cel de teologie. Studenții sunt astfel repartizați: 2648 la Facultatea de drept; 693 a cea de medicină; 384 la litere și 330 la științe.

Știrea din clasă Ungurească. Ziarul financiar „Penzintézi Közlöny”, din Budapesta ace o aspră critică a manipulațiunilor societății pe acțiunilor de loterie de clasă, ce s'ar sub controlul statului. Numitul ziar

vorbind de bilanțul anului trecut al societății zice: „Față cu capitalul de acțiun 8.600.000 e relevat în partea pasivă, vedem în contul de profit și pierderi pe 1902 suma de 673.115 cor. Suma aceasta ar fi o dobândă destul de considerabilă chiar și pentru o întreprindere industrială, care ar putea oferi la mii de familii muncitoare câștig cinstit — însă la întreprinderea de loterie acest cont nu este, decât o amăgire căci adevărata dobândă se află voalată în alte poziții și este cel puțin 100 la sută mai mare, decât se arată. În contul de pierderi sunt 180.000 cor. puse ca parte de câștig a acționarilor, întemțitorilor acestei întreprinderi li s'au cedat 279.207 coroane, două conturi ale fondului de rezervă fură dotate cu 150.000 cor. și 167.524 cor., tot suma cari nu sunt cuprinse în dobândă arătată. Acesta nu e „profit curat”, de oare ce ce a fost obținut într'un chip, priu care se provoacă și promovează în oameni răvna, care pe cel slab îl mână la ruina morală și materială, și adesea în temniță”. Articolul se termină așa: „Colectorilor le este sever interzis ca losurile cumpărate de dēnșil cu prețuri fixe, va să zică proprietatea lor necoanșionată, să le vindă sub valoare nominală, numai ca publicul să nu i se revină câștig. Însă direcțiunea cumpără îndărăt înaintea tragerilor sau chiar în cursul aceloră losuri cu prețuri reduse și în felul acesta direcțiunea loteriei de clasă — joacă la loterie cu sine însăși”.

Din Jebeliu. Procurorul din Timișoara primise mai deunăzi o scrisoare anonimă din Jebeliu în care era acuzată femeia Vacantiu, că și ar fi otrăvit bărbatul. În cursul cercetării medicul Dr. Fischer din Ciacova și Dr. Ioan Măior din Jebeliu, cari au avut în tratament pe bărbatul declarat, au mărturisit că el a murit de pneumonie. Acuma s'au pornit cercetări pentru descoperirea anonimului.

E lucru momentos să cunoști ghetela lui Porter. Publicul totdeauna caută să-și cumpere ghete bune și durabile, și ghetela lui Porter merită pe deplin laudele publicului marea la adresa ghetelor sale. Mai ales forma lor face ca mai bună impresie. Eleganța lor e cu adevărat uimitoare. Croitoria de altminteri coresponde tuturor receptorilor de ghete, ce va să zică, ca ghetele nu strig piciorul. Marea magazin comunica cu Arad și provincia și per telefon (numărul 324) în oraș până târziu noaptea trimite ghete spre probă. Toate comenzile de natura asta le efectuează grabnic și prompt marea magazin alui Wilhelm Porter, piața Libertății.

POSTA REDACȚIEI.

D-lui Petru Băraș Inv. Nerău. Drept răspuns citește articolul nostru ce să referă și la întrebarea d-tale.

Bibliografie.

A apărut: Din Biblioteca Teatrală editată de editura librăriei Ciurcu, Brașov, „Executorul”, comedia într'un act, traducere după A. E. de Alex. Țințariu. Prețul 40 fl. Se poate comanda dela librăria Ciurcu în Brașov.

Christof Schmid. „Frații Brădescu”, Povestire, locală sată de Silvasira Daulescu. Prețul 30 fl. Se poate comanda dela librăria Ciurcu în Brașov.

Societatea „Timișoara” ținută azi, a tutului „Timișoara” ținută azi, a fost aleasă următoarea direcțiune:
Dr. Aurel Cosma, adv. în Timișoara.
Ioan Pinciu, protopop, Ciacova.
Paul Tempea, preot și as. cons. în Toracul-mare.
Vincențiu Petroviciu, preot în Toracul-mic.
Dr. Traian Șincai, avocat în Vinga.
George Breban, proprietar în Ghilad.
Rotariu și Puticiu au căzut!

Red. respons. Ioan Russu Șirianu.
Editor Aurel Popovici-Barclanu.

Ai să cumperi iefti și să fii indestulit!

Să cumperi ghete de ale lui Porter.

Favor de portret!

Se capătă:

Fabricat eselent!

Port ușor!

Lucru minnat!

Formă eleantă!

De dimineța până seara poți alege!

Telefon nrul 324.

Comandele prin postă se fac pe o
corespondență de cinci fileri din
prețul curent.

In prăvălia mare a lui Porter Vilmos Arad,

Szabadság-tér (piața libertății).

908 11-

„Mureșanul”

institut de credit și economii, societate pe acții în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu
acoperire ipotecară; credite pe obligațiuni cu cavenți până la
fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutului
plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii
depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

569 -75

Direcțiunea

A apărut:

STROPÎ DE RÓUĂ

DE

ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 5 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna
Poporului”.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în colorii

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

• Tot felul de lucrări tipografice •

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în colorii

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Tribuna Poporului”

ARAD

Steak Ferencz nr. 20

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

• Diferite tiprituri pentru bănci •

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite se efectuează prompt și consciincios.

CĂRȚI în COMISIUNI

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE